L. 901. s.

KURENDA SZKOLNA

za miesiąc Listopad 1864. r.

№. 11.

L. 683.

s.

Szymon Dobija były pomocnik przy szkole głównéj męzkiéj w Białły nie zachowywał się na posadzie przez siebie zajmowanéj ani pod moralnym ani politycznym względem tak, jak należało, dlatego od zawodu nauczycielskiego, został usunięty według Reskryptu W. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 7. Września b. r. do L. 21785.

O czém się Dozory Dystryktowe i Dyrekcye szkół w tym celu zawiadamia, aby rzeczonego Kandydata do żadnéj, nawet bezpłatnéj posługi przy szkołach nie dopuszczały.

Z Konsystorza Jlngo Dyjec. Krak.

Kraków dnia 17. Września 1864 r.

L. 691.

s.

Dochodzą do Władzy Dyecezalnéj częste utyskiwania, że po szkółkach wiejskich nauka religii albo wcale bywa zaniedbywaną, albo téż za mało i niedostatecznie udzielaną. Konsystorz nie pierwszy raz wypowiada tę prawdę niezbitą, że wszelka oświata nie przyniesie pożytku

ani kościołowi Bożemu ani krajowi, jeźli jéj nie oprzem na religijnéj chrześciańskiéj podstawie, bo wszelkie nauczanie do tego zmierzać powinno, aby człowiekowi pobierającemu naukę ułatwiało osiągnienie zbawienia wiecznego i prawdziwego wnętrznego uszczęśliwienia na ziemi. Wszelkie nauki zaś i wiadomości oderwane od religii, wzniecają tylko pychę w człowieku, odwodzą od Boga i zatruwają pokój duszy. Nauka religii zaś dobrze udzielana rozproszy wątpliwości umysł niepokojące, rozjaśni rozum ociemniały, zagrzeje serce do dobrego a wolną wolę nakłoni do Boga, doda jéj hartu i mocy. Człowiek w nauce religii należycie wyćwiczony, statecznie trwa w cnocie i nie łatwo ulega pokusom nękającym go do złego.

Wiadomo, jak troskliwie w pierwiastkowym kościele uczono katechumenów zasad wiary świętéj, ile powagi i wpływu miały tak zwane szkoły katechetów, znane już w wieku drugim, z których się z czasem utworzyły sławne i wyższe szkoły jak Aleksandryjska, a za nią inne, jak w Cezarei, Edessie, Rzymie i t. d. Ta też potrzeba uczenia katechumenów, dziatek i wszystkich nieumiejących chrześciańskiéj nauki, wyraziła się i przeszła do nas z epoki Ojców kościoła w licznych katechetycznych pomnikach. A gdy nadto zważymy że sam Zbawiciel i Apostołowie usiłowali przedewszystkiem maluczkich zasilać niebieskim chlebem (ś. Łuk XVIII. 16. ś. Mar. X. 13. 14. ś. Łuk. X. 21., I. list do Kor. III. i XIII. 1.), gdy zważymy, że w nauczaniu elementarném zasad wiary świętéj leży najskuteczniejsza rękojmia lepszéj przyszłości pokolenia żyjącego i następnych chrześcijaństwa pokoleń, że przeciwnie z zaniedbania téj największéj w kapłaństwie powinności wyradzać się zwykły we wszystkich warstwach społeczeństwa: brak zasad sumienia i obyczajów, rozwiązłość, łamanie obowiązków, przesądy i bezbożność, to nie będziem wątpić o nader ważnym i bardzo nalegającym obowiązku uczenia dziatek i niewiadomych w rzeczach zbawienia katechetycznym sposobem elementarnych zasad chrześciańskiéj nauki.

Konsystorz zna trudności, jakie w téj mierze są do zwalczenia, mianowicie, że szkółki są od kościoła zazwyczaj odległe, że gminy niechętnie posyłają podwody po kapłana, że nauczanie religii młodzieży

drobnéj jest arcytrudne; lecz Konsystorz mniema zarazem, iż kapłan katolicki nie zrazi się trudnościami ani téż ostygnie w zapale, choćby praca jego nie zaraz wypłacała się plonem. Kapłan katolicki a wierny swemu powołaniu niesie słowo objawionéj prawdy na ostatnie świata kończyny i miałżeby się wahać, gdy mu przyjdzie odbyć godzinę katehizacyjną w sąsiedniéj wiosce i w ciepłéj izbie szkolnéj.

Jeźli gmina nie nadeszle podwody, gorliwy kapłan znajdzie sposoby zaradzenia złemu. C. k. Urzędy Powiatowe stósując się do przepisów w téj mierze obowiązujących zniewolą gminę do podjechania po kapłana dwa razy na tydzień na katechizacyą. Wiadomo nakoniec Konsystorzowi, że sama natura elementarnéj nauki sprawia nie małe trudności, że katechizowanie jest pracą mozolną i trudną, — lecz przy dobréj woli i zamiłowaniu można w krótkim czasie zostać mistrzem w téj sztuce.

Konsystorz wzywa więc Szanowne Duchowieństwo a zwłaszcza kapłanów młodszych do zajęcia się katechizacyami nader gorliwie, do odwiedzania każdéj szkółki po dwakroć na tydzień i do zapisywania każdéj odbytéj godziny w księdze wizytacyjnéj.

Nauczycielom zaś nakazuje się, aby przełożonym gmin wcześnie dawali znać kiedy po księdza ma być posłaną podwoda. Na wypadek zaś, gdyby gmina podwody odmówiła, zaraportuje o tém nauczyciel bez zwłoki do c. k. Urzędu Powiatowego.

Z Konsystorza Jlngo Dyec. Krak.

Kraków dnia 1. Października 1864.

L. 718.

S.

Pan Franciszek Krysta kandydat nauczycielski powołanym został na posadę drugiego bezpłatnego pomocnika przy c. k. drugiéj głównéj szkole u św. Barbary w Krakowie.

Z Konsystorza Jlngo. Dyjec. Krak.

Kraków dnia 30. Września 1864.

L. 735.

S.

Konsystorz biskupi zawiadamia Nauczycieli i Przełożonych prywatnych zakładów naukowych miasta Krakowa, że W. c. k. Ministerstwo Stanu uchwałą z dnia 13. Września b. r. L 8804. zatwierdziło rozporządzenie W. c. k. Komisyi namiestniczéj, mocą którego prywatny pensyonat Panny Karoliny Krynickiéj został zamknięty. Wypadek ten daje Konsystorzowi powód do upomnienia, aby nauczyciele i nauczycielki wyłącznie oddawali się zatrudnieniom swego powołania, a nie mieszali się w politykę i ażeby przez ścisłe wypełnianie obowiązków poddańczych niezbite dawali dowody wiernego posłuszeństwa i przywiązania do tronu, i przyświecali tak dobrym przykładem młodzieży.

Pokój i szczęście krajów i narodów tylko natenczas można zasadnie wznieść i utrwalić, jeżeli wymaganie i obowiązki, które na nas religija względem panujących i ich panowania wkłada, tak ludzie pojedynczy, jak i wszyscy w ogóle dokładnie i sumiennie wypełniać będą, przeciwnie gwałcenie prawa i powinności, łamanie wierności i przysięgi do najzgubniejszych prowadzi następności. Rozprężenie stosunków towarzyskich w kraju, nieład i zamieszanie w majątkach i posiadłościach, wielka liczba uwięzionych i długoletnie łzy — oto są skutki, które złośliwe za sobą pociągają zamachy!

Tę prawdę wszyscy, szczególniéj zaś nauczyciele i wychowawcy młodego pokolenia poznać i przyjąć powinni, aby młodzież swéj pieczy poruczoną do czci i uszanowania Monarchy, do niezłomnéj wierności ku osobie Panującego i ścisłego jego prawom posłuszeństwa skutecznie skłonić zdołali, a nie ściągnęli na siebie surowéj odpowiedzialności, gdyby umizganiem się do opinii publicznéj, chwiejném postępowaniem swojém, albo co gorsza usposobieniem Rządowi nieprzyjaznėm zaród niesforności zaszczepili w sercach młodzieży, która, jak doświadczenie ubiegłych lat dostatecznie dowiodło, skoro opacznie jest wychowaną, bardzo łatwo staje się zdobyczą i pastwą zwodzicieli, przewrotnych po-

lityków i wichrzycieli państwa, i jak najzgubniejsze swéj łatwowierności zbiera owoce.

Jak dalece obowiązki względem Monarchy na religii są ugruntcwane, wykazuje list pasterski do Duchowieństwa pod dniem 9. Kwietnia b. r. L 37 W. A. K. wydany, który, aby nauczyciele i nauczycielki z uwagą odczytywali, jak najusilniéj polecamy.

Z Konsystorza Jlngo Dyjec. Krak.

Kraków dnia 4. Października 1864.

Nr. 889. Obwieszczenie.

Przy kościele parafialnym w Porębie Żegocie jest opróżniona posada organisty. Oprócz dwóch morgów gruntu, który organiście na użytek służy; oprócz dochodów niestałych, które za wypełnienie funkcyj kościelnych organista pobiera, ofiaruje się tameczny pleban ks. Andrzéj Gołda wypłacać organiście rocznego wynagrodzenia 300 Złtpols. Uzupełnienie dotacyi organistowskiéj stanowi petyta snopowa, kolenda itd.

Kandydat, starając się o tę posadę wylegitymuje się wprost przed rzeczonym ks. plebanem:

1. Znajomością śpiewu kościelnego,
2. dobrém kaligraficzném a przynajmniéj wyraźném i czytelném pismem;
3. rekomendacyą stósowną.

L. 890.
S.

Przy Odezwie Najprzewielebniejszego Konsystorza Biskupiego Tarnowskiego z dnia 15. Października b. r. L. 1066 s. nadesłano tutaj następujące obwieszczenie: Przy szkole głównéj w Biały obwodu Wadowskiego posada nauczyciela patronatu prywatn. (miejsk.) z roczną płacą w ilości 315 Złr. w. a. w skutek rozporządzenia Krak. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 7. Października 1864 r. L. 25451 opróżnioną została.

Ubiegający się o nię, mają swoje należycie sporządzone podania,

nieprzekraczając istniejących stęplowych przepisów zwykłą drogą najdaléj do 30. Grudnia 1864 r. Biskupiemu Konsystorzowi przedłożyć.

Z Konsystorza Biskupiego,

Tarnów dnia 15. Października 1864 r.

Kandydaci, którzyby się ubiegać chcieli o posadę w obwieszczeniu wzmiankowaną, winni podawać się za pośrednictwem Konsystorza tutejszego i dopilnować się, aby podania swoje przed upływem terminu konkursowego tutaj nadesłali

Z Konsystorza Jlnego Dyjec. Krak.

Kraków dnia 10. Listopada 1864.

L. 894.

S.

Przy odezwie W. c. k. Namiestnictwa Lwowskiego z dnia 3. Listopada b. r. do L. 55920 nadesłano tutaj do obwieszczenia następujące:

Ogłoszenie konkursu

do ubiegania się o cztéry stypendya z fundacyi Andrzeja Żalchockiego.

Nr. 626. Wydział Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, podaje niniejszém do publicznéj wiadomości, iż z początkiem roku szkolnego są do rozdania *cztéry stypendya* o rocznych 105 Złr. w. a. z fundacyi pod nazwą: Andrzeja Żalchockiego fundusz edukacyjny dla synów szlachty polskiéj.

Uczniowie szkół początkowych od klassy II. normalnéj włącznie, tudzież uczniowie szkół wyższych, chcący ubiegać się o toż stypendyum, mają do dnia *15. Grudnia 1864 r.* podać prośby swe do *Wydziału Krajowego,* załączając wywód szlachectwa polskiego, metrykę chrztu, świadectwo ubóstwa i ostatnie zaświadczenie z odbytych nauk; nakoniec dowód, iż do szkół publicznych na drugie półrocze roku szkolnego 1864/1865 przyjętymi zostali.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

W Lwowie dnia 25. Października 1864 r.

Skarzyński m. p.

Z Konsystorza Jlngo Dyec. Krak.

Kraków dnia 16. Sierpnia 1864.

Pytania konferencyjne na rok szkolny 1864|5.

A. Na szkoły główne.

I. Czy ustanowienie między uczniami tak zwanych cenzorów odsłuchujących lekcyi, należy do rzeczy objętnych? Jeżeli nie, jak w takim razie należy postępować?

II. W jaki sposób należy używać niedawno zaprowadzonych książek niemieckich do czytania, aby zamierzony cel mógł być osiągniony?

III. Jaką rolę odgrywa uzmysławianie podczas nauki rachunków? Wyjaśnić to przykładami przy proporcyi prostéj i dodawaniu ułamków?

IV. Wie sind die Gespräche in Elementarz niem. zu behandeln?

V. Opracować praktycznie 96. ustęp: Niektóre zjawiska w powietrzu z II. książki do czytania, str. 121 a to gramatycznie i co do saméj treści.

VI. Czy tak zwane majówki szkolne mają większe korzyści pod względem wychowania, niż częste przechadzki np. miesięczne z jedną tylko klasą pod dozorem nauczyciela.

VII. Der 60. Absatz aus dem III. deutschen Lesebuche Seite 102 „der Regenbogen" in sächlicher und sprachlehrlicher Beziehung praktisch zu behandeln.

VIII. Stilistische Aufgabe: Brief über das Thema: „Böse Gesellschaften verderben gute Sitten".

B. Na szkoły trywialne i główną szkołę w Chrzanowie.

I. Czy należy używać w klasie I. i II. piór stalowych?

II. Jak i o ile potrzeba kształcić potrzeba władzę pamięci w szkołach ludowych?

III. Jakby należało urządzić biblioteką szkolną, aby młodzież korzyść z niéj odnieść mogła? Uwzględnić przytem i szkołę niedzielną dla terminatorów przeznaczoną.

IV. Jakie korzyści odnosi młodzież szkolna z nauki poglądu?

V. Wie sind die Gespräche im Elementarz niem. zu behandeln?

VI. Opracować praktycznie 98. ustęp: „Zwierzchność" z I. książki do czytania str. 124, a to gramatycznie i co do saméj treści.

VII. Opracować praktycznie 113. ustęp: „Galicyja" z II. książki do czytania, str. 149 tak gramatycznie, jako téż i co do treści.

VIII. Stilistische Aufgabe: über das Thema „Böse Gesellschaften verderben gute Sitten".

L. 912.

S.

Konstanty Lewiński nauczyciel szkoły trywialnéj w Krupsku w obwodzie Stryjskim został za wzięcie udziału w powstaniu polskiem od zawodu nauczycielskiego usunięty.

O czém się tak Dozory Dystryktowe jako téż i Dyrekcye Szkół głównych na mocy Odezwy W. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 7. Listopada b. r. do L. 27165 w tym celu zawiadamia, aby rzeczonego Konstantego Lewińskiego do żadnéj czynności przy szkołach nie dopuszczano.

Z Konsystorza Jlngo Dyjec. Krak.

Kraków dnia 20. Listopada 1864.

Biskup Amatunt. i Wik. Apost. Krak.

X. **Paweł Russek**

Kanclerz.

Czcionkami Karola Budweisera w Krakowie.